

קטע סרט קופקים

"המעט שאנו, החיים, יכולים לגמול לחברנו המתים –
הוא הזיכרון ההולך אחריהם ואיתנו"

יצחק רבין.

שמואל לוי

△

1914 – 19.5.1944

החקר של
דורית פרי
2014

"כי מידי דברי בו זכור אזכרנו עוד"
(ירמיהו לא')

מסמך 1 – דף נופל מקור : אתר יזכור משרד הביטחון

אתר הנצחה לחללי מערכות ישראל

אתר הנצחה

"זכור עם ישראל"

נוכר את כולם

יום השנה לנפילתם

איתור שם חלל

איתור לפי יישוב / בית עלמין

סיפורי חייהם

נלעד - אנדרטאות ואתרי הנצחה

אש היצירה - "נוילי אש"

יום הזיכרון

מקום קבורתם לא נודע

חללי "נצר אחרון"

בתי עלמין צבאיים

מסלול מבקרים בהר הרצל

השביל המחבר

דרכי הנצחה

מלחמות ישראל

נוכר את כולם (דף הבית)

לוי, שמואל

בן יעקב. רב העדה הפרסית בירושלים. נולד בשנת תרע"ד (1914).

במלחמת העולם השנייה התגייס לצבא הבריטי והוצב לרגימנט הארצישראלי. ביום כ"ו באייר תש"ד (19.5.1944), כאשר התרחץ בחוף בת ים יחד עם קבוצת חיילים, טבע בים. הוא הובא למנוחת עולמים בבית העלמין בהר-הייתים.

שמו הונצח ב"ספר ההתנדבות", ב"ספר השנה של העיתונאים" תש"ו ובספר "יזכור" של מכון ז'בוטינסקי.

(דף זה הוא חלק ממפעל ההנצחה הממלכתי "יזכור", שמעריך ע"י משרד הביטחון)

דף הנפל

סיפור חייו

מקום מנוחתו

הנצחה באנדרטאות

גרסת הדפסה

סיפורי חייהם

דמוף בסיפורי הנפלים

לפי א-ב

לפי תאריך נפילה

זכור את מולם

כל הזכויות שמורות © 2010. מדינת ישראל, משרד הביטחון. ראה דף "למבקר באתר"

Copyright © 2010. The State of Israel, Ministry of Defense. All rights Reserved. See "Notes" page

מסמך 2 - רישום פרטי החייל

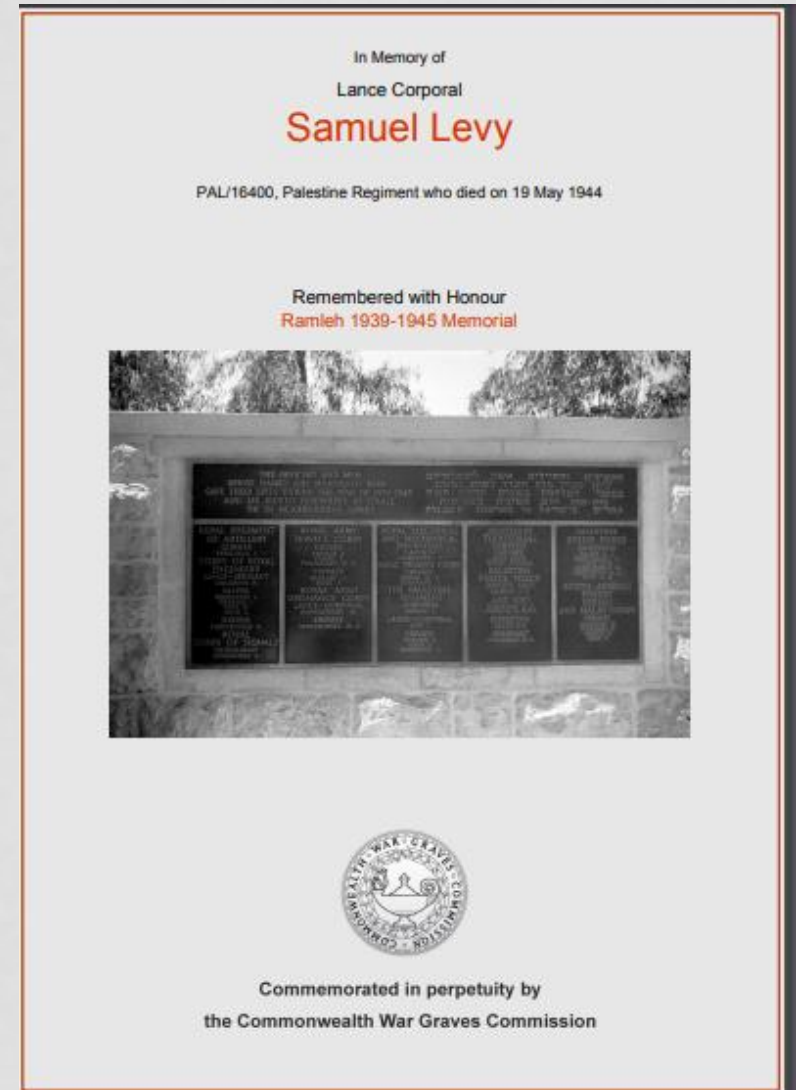
מקור: אתר הצבא הבריטי, מאגר מידע ובו מסמכים המתעדים
את הפרטים ומיקום הקבורה וההנצחה
<https://www.cwgc.org>

Lance Corporal
LEVY, SAMUEL

Service Number PAL/16400

Died 19/05/1944

Palestine Regiment

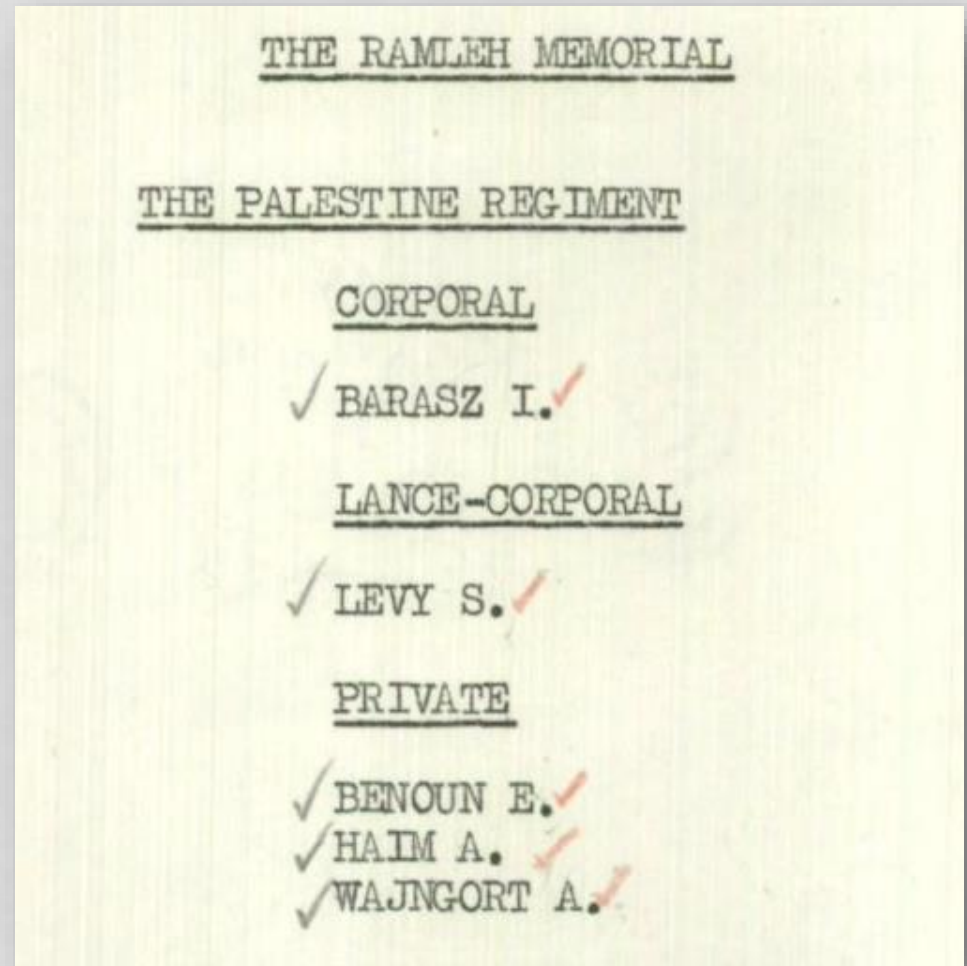
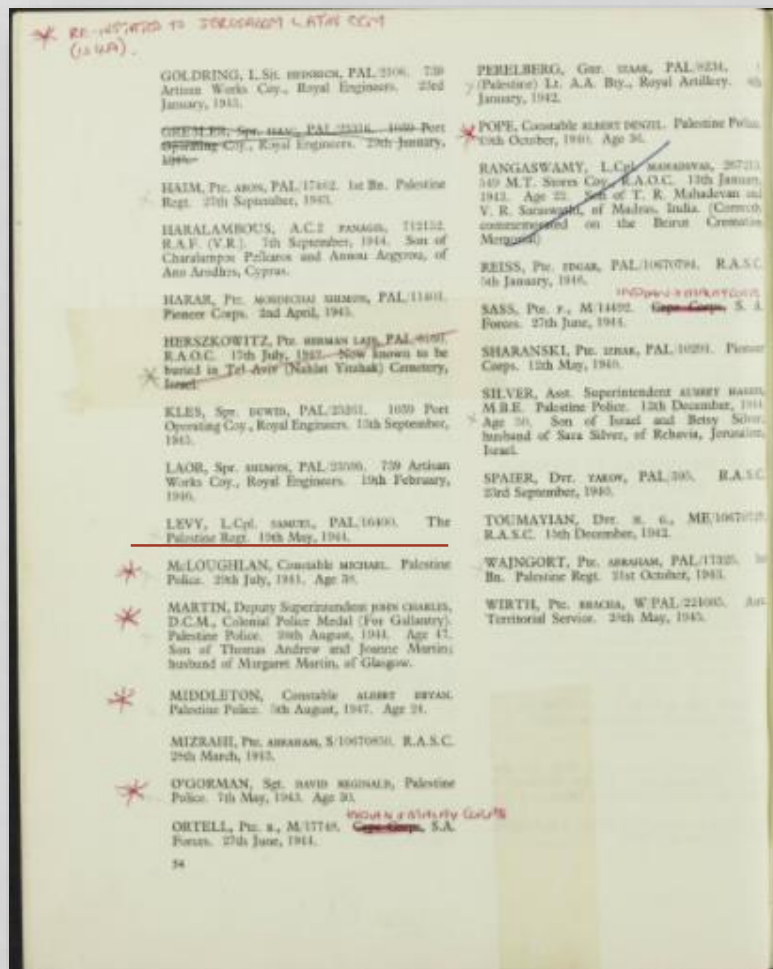

מסמך 2 - רישום פרטי החלל ומקום הקבורה
מקור: אתר הצבא הבריטי, מאגר מידע ובו מסמכים המתעדים
את הפרטים ומיקום הקבורה וההנצחה
<https://www.cwgc.org>

מקור: אתר הצבא הבריטי, מאגר מידע ובו מסמכים המתעדים

את הפרטים ומיקום הקבורה וההנצחה

<https://www.cwgc.org>

מסמר 3 צילום הקבר בהר הזיתים

מופיע הפסוק : עולת בין הערבים
אשה ריח ניחוח לה'

תעודת פטירה, באדיבות המשפחה

משרד הפנים

מדינת ישראל

תעודת פטירה

שם המשפחה	שם הפרטי	השם המלא
זי	שמעון	שמעון זי
שם הפרטי של האב	מספר הזהות	תאריך הלידה הגריגוריאני
דניאל	0	1918
תאריך הפטירה הגריגוריאני	שנה	חודש
1944	04	21
תאריך הפטירה העברי	שנה	חודש
28	אדר	תש"ד
שם בית התולים	שם הישוב	סיבת הפטירה
בית התולים	הר הזיתים	
הנני מאשר כי הפטירה נרשמה בפנקס הפטירות לשנת ת"ש 1993 / כ"ג אלול 1375 והתעודה ניתנה בהתאם לסעיף 30(ב) לחוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965 הוצאה לפועל הפנים ב ירושלים בתאריך 28 ינואר 1993 חתימת פקיד רישום פטירות 4/מר		

מסמך 4 : תיעוד הגיוס לצבא מקור: מאגרי מידע ישראלים

מופיע מקום המגורים :
שכונת הבוכרים

Shmuel Levy

שמואל לוי

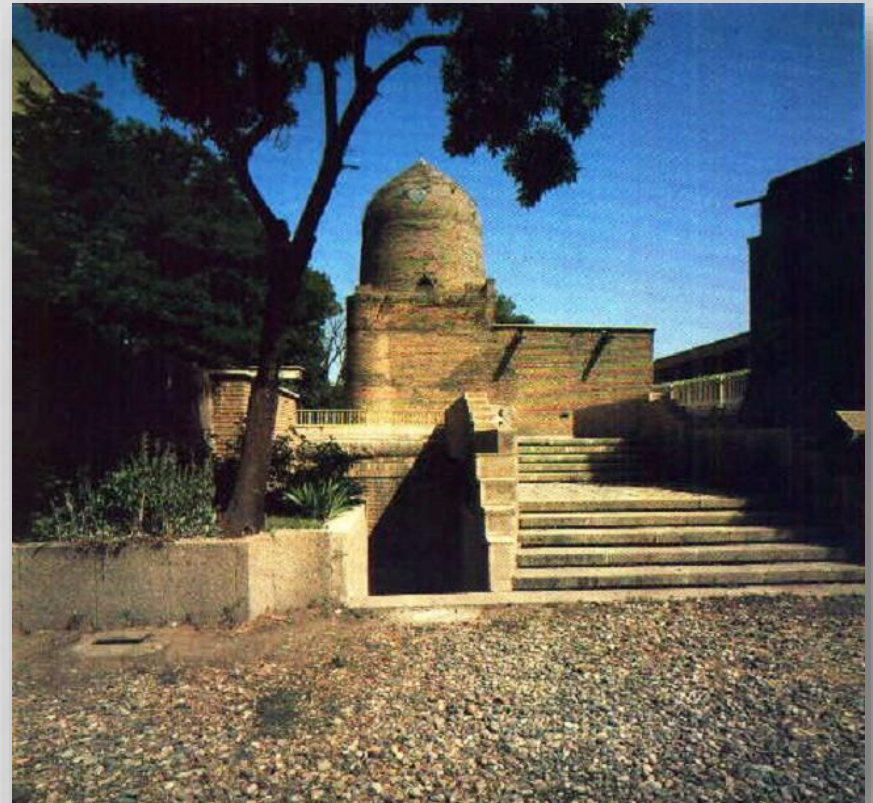
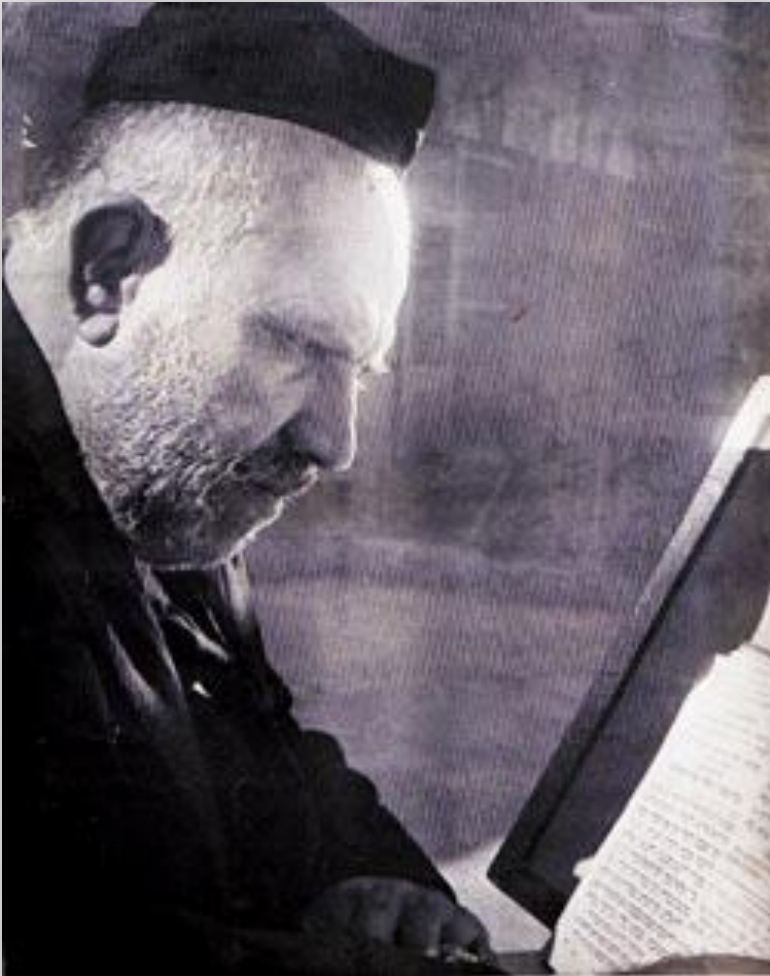
Birth Year:	1919
כתובת:	ירושלים, ש' הבוכרים
מקום:	Jerusalem
מקום:	ירושלים
קרבה:	רוק
Language of Record:	Hebrew
Military ID:	16400
Plug:	באפס
Enlisted on:	1941-Jul-14

התכנית הכללית של העבריים בארץ ישראל הועד הפועל לשכת הקשר														
סמ'	שם המסמך	השם	שם ראש	מספר פנקס המסמך	הצטרף	נולד בשנת	המסמך	סמ' השם	השם	שם ראש	שם ראש	שם ראש	שם ראש	שם ראש
23	לוי	שלום	ישראל			1916	רוק	-	-					
1	לוי	שלום				1916	רוק	-	-					
2	לוי	שלום	ברוך	37005	1913	נשוי	פלכת	1	1928	צ'כית				
3	לוי	שלום	יעקב			1914	רוק	-	-	1939	אנגליה			
4	לוי	שלום	יוסף	73222	1909	רוק		-	-	1938	פולין			
5	לוי	שלום	סעדיה	86690	1915	רוק		-	-	1927	תימן			
6	לוי	שמואל				1919	רוק	-	-					
7	לוי	שמואל	בן ציון	156516	1923	רוק		-	-					
8	לוי	שמואל	שבתאי	154533	1921	רוק		-	-	1941	טורקיה			
9	לוי	שמי-יעקב				1923	רוק	-	-					
24	לוי	שמואל				1924								

**מסמר 5 : הרב מנחם הלוי, דודו של שמואל
מקור: ויקיפדיה**

הרב מנחם הלוי דודו של שמואל
ראש העדה הפרסית עד לשנת 1940

קבר מרדכי ואסתר בהמדאן, מתוך האינטרנט :
<http://www.zadikim.org/45614.html>

מסמך 6 – מכתב שכתב שמואל לאחיו אהרון באדיבות המשפחה

מופיע המשפט :

"מקווה אני שכל מה שאנו עושים עכשו, יביא תועלת לחיים חדשים בארצנו ולמען הרעיון שאנו נלחמים, כי אז קרבנותינו אינם לשב" (לשוא)

Mr. LEVY
16400
Admin. Wing
P.O. Box 100
M.E.F.

אהרן היקר שלי,
כעת כל שני ימים. זו עתה בשעת
הבגד המזוי הבית ביום עם הרצח.
היות זה זמן רב שלא כתבתי לך מסיסי
כתבת יתר לכתוב לך הימיוש ואנני יתר
עם אתה לא תלכו.
לראש השנה הייתי בבית שאלתי עליך ונעזר לך
לחם היה יתרה פת לזה הספיק גם לי כי האמת
לא יבטל מי קרה אתך.
הגם כשרה אני עליך בבית כפיך מרץ ואלו שיה
מאד מוכרח חסדונך. ילדנו כפיך לך השולחן
והייתי כנס לחייך משביתנו לא היו לאמי וחיונים
מאת, ל חיים עזרה כל רוצה לאמי למצא אתנו.
ל איך בדי רבי' עז עזרה לראית בהיה למינה אחרים
תני את כל מה שאת עושים עכשו יביא מלל
לחיים ונשים בארצנו. והודף הודיון שאתי ולחמנים
כי יאז קרבנותינו אינם לשב.

קניתי לך קטנה מלחמת בולגרים בבר המלחמה שלחתי
היה בלחם בשמן כל קנית מלחמה או שתי אדמור כל יתר
שמן ויחול בודי/המלחמה
ובים בודי/המלחמה
בזמן שנקיים גם על יד קבר בני שמואל על בני שמואל קניתי
קי ואלחתי אביהם שמואל על יד קבר בני שמואל

מסמך 7 – קטעי עיתונות לאחר הטביעה. מקור: העיתונות ההיסטורית.
מופיע: סיפור חייו. יליד אירן, עלה לארץ בן שלוש. חניך אליאנס, חבר בתנועת "המכבי",
 עבד כפקיד ב"הלוואה וחסכון".

עיתונות יהודית היסטורית
 Historical Jewish Press

עיתון: Ha-Tzofeh - ?????; תאריך: 21 מאי 1944; עמוד: 4

הקורפוראל לוי ז"ל

הקורפור. שמואל לוי מירושלים טבע
 בימה של בתיים ביום ו' אחרי הצהר
 יים בשעה שהתרחץ יחד עם חיילים
 אחרים. "מגן דוד אדום" העבירו לבית
 חולים "הדסה" בתל-אביב אולם כל
 המאמצים להשיב את רוחו עלו בתוהו.
 בן 26 היה במותו.

הקורפוראל שמואל לוי הוא בנו של הרב
 יעקב ש. לוי, נשיא וועד עולי איראן ומעסקני
 המזרחי בארץ, היה בסלוגת המכבי בצבא.
 ביום הששי בא לחופשה ובדרכו הביתה לירושלים
 סר לרחוץ בימה של בתיים ומצא את
 מותו. חבר וותיק של המכבי בירושלים. לפני
 שהתגב לצבא עבד בבאנק הלוואה וחסכון.
 ידידי משפחת המנוח וחברי המזרחי מתבק
 שים להשתתף בהלווייה, שתצא הבוקר לירושלים
 וימית החולים "ביקור חולים" בירושלים
 לים חצא ב-9 בבוקר לתר הזיתים.

עיתונות יהודית היסטורית
 Historical Jewish Press

עיתון: Hed Hamizrah - ?????-??; תאריך: 26 מאי 1944; עמוד: 17

לנס-קורפורל שמואל לוי ז"ל

העדה האיראנית הוכתה מכה קשה, ע"י מותו של
 אחד מטובי הצעירים של העדה, לנס קורפורל שמואל
 לוי ז"ל, בגיל של 26 שנה.

המנוח היה הבן השלישי של הרב יעקב ש. לוי,
 נשיא הוועד של עולי איראן בירושלים.

בגיל של שלוש שנים עלה המנוח לארץ, עם
 משפחתו שנלטלה במשך תשעה ירחים בדרך עד הגיעה
 לארץ.

חניך בית הספר ה"אליאנס", שאביו משמש בו עד
 היום כמורה. לאחר שעזב את ספסל הלימודים נתקבל
 לפקיד ב"הלוואה וחסכון". חבר פעיל בתנועת "המכבי"
 ולפני ארבע שנים נתגייס לצבא.

המות השיגו בשעה שהתרחץ בבתיים וכל עמל
 הרופאים להחזירו לחיים עלו בתוהו.

גופתו הועברה ע"י שלטונות הצבא לירושלים
 ובהלווייתו שנערכה ביום א' בבוקר השתתף קהל גדול,
 מכל שדרות ירושלים.

הספידוהו הרה"ג ראש"ל הרב בן-ציון עוזיאל, הא'
 א. אלמאליח, הרב ב. לוי, עזרא שושני, רפאל ת. כהן
 וד"ר עזרא צ. מלמד.

ע"י הקבר הפתוח, הספידו האב השכול והרב
 הצבאי הרב ליפשיץ שדיבר על מדותיו של המנוח שהיה
 לא רק חיל טוב, אלא גם יהודי טוב ושומר מסורת.
 ינעמו לו רגבי עפרו ומנחם ציון ינחם את הוריו
 השכולים ואת משפחתו האבלה.
 ע. ר.

ג.י. משפחת הלוי מהמדאן

(שלושים למותו של הלנסקורפורל שמואל לוי ז"ל)

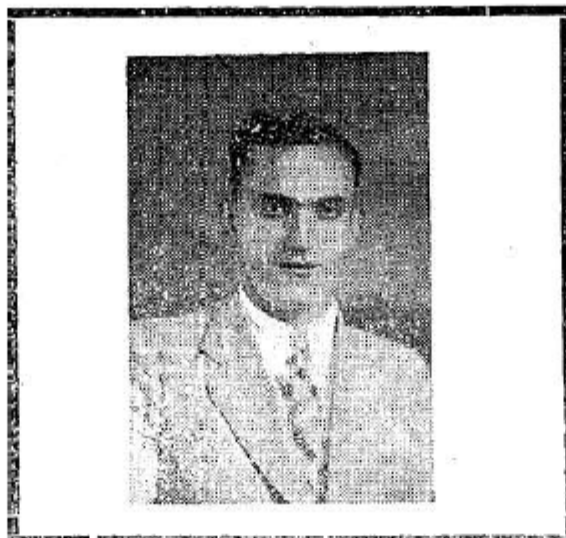
עברו שלושים יום מאותו יום הששי המר, כ"ו אייר תש"ד, שהביא אסון איום על משפחה נכבדה זו בהטבע במי בתים הצעיר הרענן הלנסקורפורל שמואל הלוי ז"ל בן העשרים ושש.

בין ראשוני המתנדבים לצבא היה המנוח, לפי צו מצונו עזב את משרתו בבנק הלואה והסוכן בירושלים והתגייס. נדד במדברות לוב, יון וכרמים, ומת במיתה כה טראגית, זכות אבות עמדה לו כנראה למות דואק כאן ולהקבר בארץ הקדושה ליד סבו, אב אמו, המנוח חכים פרגי, רופא חירורג ידוע מהמדאן.

משפחת לוי שאפה תמיד לעלות לארץ הקדושה, סבו, המנוח הרב שמואל בן רבי מרדכי הלוי זצ"ל, היה אף הוא כאביו ע"ה, מורה ודרשן בעדה. בעל קול ערב — ירושה מזהלנים משוררי המקדש — ובשעה שהיה קורא או מתרגם פיוט או קינה, וביחוד כשהיה קורא את הוזהר היה הקהל עומד ומקשיב כלסימפוזיה עילאית. וכל אלו ששמעו ומשמשים כיום לראשי עדת היהודי בהמדאן — היו תלמידיו, אך אצטלא דרבנן לא לבש והתהלך כיהודי פשוט. היה לו ת"ת משלו עד שמר בסן פתח בשנת 1900 את בית הספר אליאנס ובקש ממנו לשמש כזקן המורים לבית ספרו, במשרה זו כיהן עד יומו האחרון.

מפני זקני העדה שמעתי עובדה זו שראו בעיניהם: לפני למעלה מחמשים שנה היתה בפרס שנת בצורת, עבר החורף, האביב התחיל וגשמים טרם היו. המוסלמים התאספו על יד המוסלה"ה צמו והתפללו ולא נענו. כעבור שבוע הכריזו אף הנוצרים צום ולא נענו. אז פנו הגויים אל היהודים ובקשום להתפלל אל אלהים לבטל את הגזירה. רבני העיר הכריזו צום, ובתפלת הבקר לקחו אתם שור לשחיטה ליד מערת מרדכי ואסתר ז"ל, משם הלכו לבית הקברות ובידם ספר תורה מעוטף שחורים, המנוח הרב שמואל שמש כשליח צבור התפלל והשמיע דברי כבושין באוני הקהל עד שלא רק היהודים אלא גם המוסלמים שהתקהלו פרצו בכבי. עודנו מטיף וההל לרדת הגשם. משם פנו לבית הכנסת ואחרי תפלת מנחה, שחטו את השור, וכתום השחיטה, התחיל לרדת גשם שנמשך כמה ימים. עובדה זו קדשה שם שמים ברבים והרימה את כבוד העדה בעיני המוסלמים, שבכל שעת צרה פנו ליהודים ולרבניהם שיתפללו בעדם.

ביום פטירתו, י"ג טבת תרע"ג, שבתה כל המלאכה

בעיר, והתושבים, גם מבין הגויים רובי הממשלה, לזאת המנוח למנוחתו האחרונה בתוך השלג הגדול, תלמיד בית הספר שרו לפניו: סיני סיני איה משה! הוא מת, כיגון רבצער על שלא זכה לעלות לארץ ולחונן עפרה. השאיר שלשה בנים ובת: המנוח הרב מנחם לוי ז"ל, ויבדלו לחיים טובים הרב יעקב לוי, והצעיר שבהם יוסף החביב הנמצא היום באמריקה.

הרב מנחם לוי נולד ביום י' אולול תרמ"ד. בילדותו למד אצל המנוח אביו תורה גמרה וזוהר, בגיל צעיר קבל סמיכה לשחיטה, אך לא השתמש בה וכאביו, לא לבש מצנפת של רבנים, היה בין ששת החלמידים הראשונים שקבלו שעורים בצרפתית, ושמש כמורה לעברית בבית הספר אליאנס מיום הוסדו. במשך שנים היו מתאספים בני העדה בהצר בית הספר, והמנוח היה דורש לפנייהם על פרשת השבוע, יעודי הנביאים, בהספדה והיה מתרגם להם חלקים מעתוני הארץ שהיו מגיעים לידו. היה לו הכשרון להלהיב את שומעיו בדרשו בפניהם על הגאולה ועל הארץ הקדושה.

פרשה בפני עצמה היא המלחמה שאסר, הרב מנחם לוי עם ה' עזרא שושני יבדל לחיים, ואחרים מבחירי העדה, נגד הכת הבהאית בפרס, וכדי להכריע אותה שינן הרב את כל ספריהם בעל פה, וכך היתה לו האפשרות להלחם בהם. זו היתה מלחמה הכרוכה בסכנות רבות, אך

הוא לא נרתע ממנה וכך הצליח להציל חלק גדול מהנוער מן השמד.

ידיעתו העמוקה בספרות הדתית והחילונית, ועסקנותו הצבורית — קבעו לו מקום חשוב בקהלתו, התהלך כידיד גם עם גדולי העיר ונכבדיה מבין הגויים. תרגם והדפיס בפרסית חלקים מהפיוטים והתפילות גם בעברית כתב וחבר שירים (עוד בפרס) לכבוד חנוכה פורים, חתונות, בר מצוה וכו' שכלם מתחילים בראשי תיבות של שמו.

בהמדאן יסד סניף להסתדרות הציונית ושמש תמיד כיו"ר שלה. ביחוד היה מעריץ אותו הנוער. בתשוקתו העזה לארץ ישראל, עזב בשנת 1923 את קהל עדתו ועלה לארץ עם משפחות אחיו ואחותו והתיישבו בירושלים.

לפני עלותו לארץ העניקה לו הקהלה מדלית זהב לאות הכרה על מעשיו לטובת הכלל. בירושלים המשיך בהטפותיו בכל שבת בבית כנסת חאגי אדוניה, בשכונת הבוכרים, ויסד את הת"ת בשכונה. נבחר ברוב הועדים והמוסדות של ירושלים, ושמש תמיד בהצלחה כשליח מטעם המוסדות לסוריה, מצרים, עדן והודו הגני.

השאיר אחריו בכתב יד ספרים שונים שטרם ראו אור והבל. עם הסתלקותו של המנוח עברו כל תפקידיו במוסדות לאחיו שיבדל לחיים טובים הרב יעקב הלוי האב השכול, נוסף על התפקידים שהיה ממלא בעצמו. כאביו וכאחיו גם הוא שמש עוד מבחרותו כמורה לצרפתית בכי"ס אליאנס, ובסוף המלחמה הראשונה, כש נכנסו האנגלים לפרס, שמש כמתורגמן למושל הצבאי. בשמשו במשרה זו לא הניח כל שעת כושר כדי לעזור לאחיו הנמקים ברעב מחמת מוראות המלחמה הקורמת.

מאז עלותו לארץ משמש הוא כמורה בבית ספר האליאנס בירושלים, ומקדיש את כל שעותיו התמשיות למוסדות רלעדתי, שהוא נשיאה. חניך את בניו חנוך דתי ועם פרוץ המלחמה, התנדבו שלשה מהם לשרותים צבאיים. שנים כצבא ואחר בתור גפיר, והיו לסמל לבני עדתם ובעקבותיהם — התנדבו רבים.

אחד הבנים, אהרון, נמצא כיום באיטליה, השני, שמואל, נספה בים ומותו זכא את המשפחה מאוד. אך האב השכול נשבע ליד קברו להקדיש את שארית חייו, לטובת בני עדתו ולעם, כי כך דרכה של משפחה זו, להקדיש את מרצה וזמנה להרמת קרן עדתה.

עיתון: ??? - Hed Hamizrah; תאריך: 3 מרץ 1950; עמוד: 14

מסבה לכבוד הרב יעקב לוי

מסיבה נאה ויפה ערכה כתה ה' בביה"ס
כי"ח לבנים לכבוד המורה היקר הרב יעקב הלוי
לרגל מסירת העדות קרן הקימת המאשרת כי
ניטע עץ על שמו.

מר משה ממך, מחנך הכתה פתח את המ-
סבה. בפנותו אל התלמידים אמר: "יפה החל-
טתם ויפה אתם עושים לערוך חגיגה לכבוד
מורכם, ומורנו הרב יעקב הלוי. הרב יעקב הלוי

הוא אחד מהמורים הכי ותיקים בארץ. את עבו-
דתו כרב וכמרבץ תורה ברבים התחיל כבר
בחוץ לארץ. אבל אהבתו אל המולדת היתה
גדולה ויעזוב את הכל שם ויבא ארצה. וכאן
המשיך את מטרותיו.

הרב הלוי הוא לא רק רב ומורה מצוין,
הוא גם עסקן צבורי ידוע מבני עדות המזרח
ובפרט בין בני הקהילה הפרסית.

עיתון: ??? - Ha-Tzofeh; תאריך: 16 ינו' 1944; עמוד:

ירושלים

במרכז לתרבות דתית

(א) בית מדרש הרמב"ם (בית הכ-
רם): שבת זו, הרצאה-שיעור בתנא
דבי אליהו — הרב א. חן; רמב"ם
ותניא — כרגיל;

(ב) שיעורים בתורה ובלשון לנו-
ע: ולמבוגרים בשכונת כרם אברהם
(בית כנסת ישראל הצעיר): שבת 7
בבוקר — פרקים במחשבה ישראלית
— דוצנט ח. ליפשיץ; שיעור בתורה
ובגמרא (בבא מציעא) — בשכונת
גחית-אחים (בית כנסת לתימנים):
שבת 3 — פרקי אבות — הרב ד"ר שי-
רת ישראל" דוב כהן; שאר השיעו-
רים — בזמנים הקבועים.

(ג) חוג הנאי"ה — לדרישת משנתו
העיונית של הרב קוק — בכל יום
שני 8.45 בערב בדיוק בבית הרב
קוק: "אורות הקודש", כרך שני, מא-
מר "החיות העולמית", בהשתתפות
הרב צבי יהודה הכהן קוק והרב דוד
כהן.

אזכרה ליום השלושים

של הקורפוראל שמואל לוי ז"ל
מחר בש"ק תיערך אזכרה ליום הש-
לושים לפטירתו הטרגית של שמואל
הלוי, בנו של הרב יעקב ש. הלוי, —
בבית הרב מנחם הלוי ז"ל, שכונת
הבוכרים, בשעה 1 בהצירים.
דברי הערכה ישאו: הרב משה צורף
— רבה הראשי של העדה הבוכרית,
ד"ר עזרא ציון מלמד, מר עזרא שו-
"שני, מוקירי זכרו וחברי המו"ח מתי-
בקשים להשתתף באזכרה זו.